

Remissvar

Vårt diarienummer:
2024-02059

Ert diarienummer:
UD2024/08091

Datum:
2024-11-25

Utrikesdepartementet
Avdelningen för verksamhetsstöd
Personalenheten

Bättre förutsättningar för utsänd statlig personal (Ds 2024:9)

Sammanfattning

Vaccinationer och hälsoundersökningar: Vinnova stödjer utredningens förslag att medföljande familjs vaccinationer ska vara skattefria. Däremot motsätter vi oss att ersättning för hälsoundersökningskostnader ska ges via lönetillägg.

Hälso- och sjukvård samt tandvård: Vinnova instämmer i utredningens bedömning att utsänd personal bör ha tillgång till vård i Sverige. Enligt Vinnova bör samma regler gälla alla myndigheter.

Uppehållstillstånd och medborgarskap: Vidare stödjer Vinnova utredningens bedömning att utsändning inte bör påverka medföljandes uppehållstillstånd eller medborgarskap negativt. Utredningens rekommendation att ta fram rutiner stöds av Vinnova.

Förtydliganden och förbättringsförslag

Informationsmaterial: Tydlig information hjälper medarbetaren att förbereda sig inför utsändningen. Vinnova föreslår att utredningens information i bilaga 3 lyfts fram och görs ännu mer lättöverskådlig.

Skattelagstiftning: Vinnova har märkt att utsändande myndigheter tolkar och tillämpar skattelagstiftningen på olika sätt. Till exempel om hälsoundersökningar och vaccinationer som krävs av skolan på utlandsstationeringen ska hanteras som skattefria skolavgifter. En översyn rekommenderas.

Uppehållstillstånd: Vinnova förespråkar också en översyn av medföljande familjs möjlighet att få uppehållstillstånd och/eller rätt att arbeta på utlandsstationeringen. Vi har noterat att den nuvarande begränsningen påverkar både intresset för att tjänstgöra utomlands och längden på utlandstjänsten.

7.6 Kostnaden för nödvändiga vaccinationer och för hälsoundersökningar inför utsändningen ska inte belasta den anställda.

Vinnova anser att medarbetaren ska påverkas så lite som möjligt ekonomiskt.

Vinnovas ställningstaganden återges i nästkommande avsnitt.

Vinnova
Sveriges innovationsmyndighet

Besöksadress:
Mäster Samuelstgatan 56,
101 58 Stockholm
Telefon: 08 473 30 00
www.vinnova.se

Fakturaadress:
Verket för Innovationssystem (Vinnova)
ecit2021005216
Box 7016, 831 07 Östersund
Levaransadress:
Klara Norra Kyrkogata 14, 101 58 Stockholm
Organisationsnummer: 202100-521

7.7.2 Skattefrihet för medföljande familjemedlemmars vaccinationer inför och efter utsändningen

Utredningens förslag: Förmån av vaccination av medföljande familjemedlemmar vid tjänstgöring utomlands ska inte tas upp till beskattning om vaccinationen betingas av utlandsvistelsen.

Vinnovas ställningstagande 1:

Vinnova instämmer i utredningens förslag.

Förtydligande:

- Vaccinationerna bör ske *före* utsändning, så att hela familjen har ett fullgott skydd när de kommer på plats.
- När vaccinationerna görs i Sverige har arbetsgivaren kontroll på tillgång, pris och kvalitet.

7.7.4 Ersättning för kostnader för förmåner av medföljande familjemedlemmars hälsundersökningar

Bedömning: Den utsändes kostnader för medföljande familjemedlemmars hälsundersökning före utsändningen bör kompenseras genom lönetillägg.

Vinnovas ställningstagande 2:

Vinnova motsätter sig denna lösning, särskilt om den finansieras via myndighetsanslag.

Motivering:

- Vinnova finner att lönetillägg motverkar syftet med den lagstiftande förmånsbeskattningen.
- Lönetillägg innebär onödig administration och kräver resurser, vilket utredningen påpekar.
- En hälsundersökning är en förebyggande förmån som inte bara utsända skulle ha nytta av – många anställda skulle uppskatta den. Från Vinnovas perspektiv kan det därför vara rimligt att medarbetaren betalar en del av kostnaden själv, särskilt om den är förutsägbar och begränsad.
- För Vinnovas medarbetare är tillgången till hälsundersökningar och expertis en större fråga än beskattningen.

Regeringskansliets läkarmottagning (RK/UD-Sida) erbjuder hälsundersökningar och vaccinationer. De har infektionsspecialister, tropikmedicinexperter och personal som stödjer utsända från statliga myndigheter under hela utlandstjänstgöringen. Men endast Utrikesdepartementet, Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (SIDA), Migrationsverket, Folke Bernadotteakademin, Riksrevisionen och Försvarmakten kan avropa mottagningens tjänster.

Den offentliga vården erbjuder inte sådant, vilket framgår av utredningen. Det gör inte Vinnovas företagshälsövård heller. Därmed får Vinnovas medarbetare inte någon hälsundersökning.

Vinnova
Sveriges innovationsmyndighet

Besöksadress:
Mäster Samuelstgatan 56,
101 58 Stockholm
Telefon: 08 473 30 00
www.vinnova.se

Fakturaadress:
Verket för Innovationssystem (Vinnova)
ecit2021005216
Box 7016, 831 07 Östersund
Levaransadress:
Klara Norra Kyrkogata 14, 101 58 Stockholm
Organisationsnummer: 202100-521

Om Regeringskansliet kunde upphandla hälsoundersökningar, vaccinationer och flyttningstjänster för alla utsändande myndigheter, skulle det minska skattebetalarnas kostnader.

Det här skulle också göra villkoren för statlig utsänd personal mer jämlika och förutsägbara.

- Att enskilda läkarmottagningar inte fakturerar vaccinationer och hälsoundersökningar separat bör inte påverka lagstiftningen.

8.6 Utsänd statlig personal behöver ha tillgång till hälso- och sjukvård samt tandvård i Sverige under utsändningen

Utredningens bedömning: Det är önskvärt att utsänd personal i statens tjänst i så stor utsträckning som möjligt har tillgång till hälso- och sjukvård samt tandvård i Sverige.

Vinnovas ställningstagande 3:

Vinnova instämmer i utredningens bedömning.

Motivering:

- Villkoren för medarbetaren och dennes familj avgör intresset för utlandstjänst.

8.7.3 Ett utökat ansvar för regionerna att erbjuda en god hälso- och sjukvård och tandvård till utsänd statlig personal

Utredningens förslag: En bestämmelse om att direktutsänd personal från Regeringskansliet och Försvarsmakten ska omfattas av regionernas skyldighet att erbjuda god hälso- och sjukvård och tandvård ska införas i hälso- och sjukvårdslagen samt tandvårdslagen. Personer som omfattas av lagen (2010:49) om Försvarsmaktens personal vid internationella militära insatser ska inte omfattas av den nya bestämmelsen. Den region där personen senast var bosatt ska ansvara för att erbjuda vården.

Regionens skyldighet att erbjuda en god hälso- och sjukvård och tandvård ska också omfatta medföljande make eller sambo och barn till den direktutsände arbetstagaren.

För att personkretsen ska omfattas av vårdgaranti föreslås följdändringar i bestämmelsen som reglerar detta.

Vinnovas ställningstagande 4:

Vinnova instämmer med utredningens förslag, men förespråkar att alla regler för utsänd statlig personal ska vara lika.

Vinnova
Sveriges innovationsmyndighet

Besöksadress:
Mäster Samuelstgatan 56,
101 58 Stockholm
Telefon: 08 473 30 00
www.vinnova.se

Fakturaadress:
Verket för Innovationssystem (Vinnova)
ecit2021005216
Box 7016, 831 07 Östersund
Levaransadress:
Klara Norra Kyrkogata 14, 101 58 Stockholm
Organisationsnummer: 202100-521

Motivering:

- Vårdbehoven är lika för alla medföljande, oavsett myndighet.
- Undantag och särregleringar ökar komplexiteten och riskerar att skapa en polarisering mellan olika grupper av utsända.
- För att kunna rekrytera kvalificerad personal måste alla myndigheter erbjuda likvärdigt goda och skäliga villkor.
- Utredningen lyfter att Regeringskansliet och Försvarsmakten är viktigare ur ett utrikes- och säkerhetspolitiskt perspektiv. Samtidigt axlar en enskild medarbetare från Vinnova ett tungt ansvar att representera Sverige i frågor som har betydelse för Sveriges konkurrenskraft. Att sända ut statlig personal är en kostsam investering som alltid ska måste vara motiverad.
- Det finns redan ett utrymme att jämna ut villkoren för utsända. Avtalet för vissa utsända hos Utrikesdepartementet och SIDA (UVA-avtalet) och avtalet för utsända vid myndigheter under regeringen (URA-avtalet) skiljer sig åt. För medarbetare som omfattas av URA-avtalet är det svårare att få till planerad och förebyggande vård och rutinkontroller, till exempel mammografi, under de få semesterhemresor som stöds av URA-avtalet.
- I utredningens jämförelse av motsvarande förhållanden i andra länder lyfts inga särregleringar för enskilda myndigheter.
- Om förslaget skrivs så att det omfattar samtliga myndigheter skulle det sannolikt inte göra någon stor skillnad för totalkostnaderna. Flertalet medföljande familjemedlemmar har redan tillgång till vård i Sverige, utifrån vad som framgår av utredningen.

Slutsatser angående hur arbetsgivaren påverkas av problem kopplat till uppehållstillstånd och svenskt medborgarskap

Utredningens bedömning: En stor grupp av utsända inom utrikesförvaltningen har medföljare som inte är svenska medborgare. En majoritet av dessa upplever problem kopplat till medföljarens medborgarskap som också påverkar anställningen. En stor andel upplever också att hemvistkravet för svenskt medborgarskap påverkar viljan att stationeras utomlands. Detta kan i förlängningen innebära svårigheter för arbetsgivaren att bemanna utlandstjänster.

Vinnovas ställningstagande 5:

Vinnova stödjer utredningens bedömning att utsändning inte ska påverka medföljandes uppehållstillstånd eller medborgarskap negativt.

Förtydligande:

Vinnova stödjer utredningens förslag men kan inte bedöma alla konsekvenser för handläggande myndigheter.

Vinnova
Sveriges innovationsmyndighet

Besöksadress:
Mäster Samuelstgatan 56,
101 58 Stockholm
Telefon: 08 473 30 00
www.vinnova.se

Fakturaadress:
Verket för Innovationssystem (Vinnova)
ecit2021005216
Box 7016, 831 07 Östersund
Levaransadress:
Klara Norra Kyrkogata 14, 101 58 Stockholm
Organisationsnummer: 202100-521

Utredningens rekommendation:

Utrikesdepartementet rekommenderas att ta fram en rutin för hantering av medföljare med annat medborgarskap än svenskt vid kris eller hastig hemstationering, som bör gälla alla medföljare vid utlandsmyndigheterna.

Vinnovas ställningstagande 6:

Vinnova har inga invändningar mot utredningens rekommendation.

Förslag: De föreslagna ändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2025. Lagändringen i inkomstskattelagen tillämpas första gången på förmån som tillhandahålls efter ikraftträdandet.

Vinnovas ställningstagande 7:

Vinnova har inga invändningar mot på förslaget om tidpunkten för ikraftträdande.

I detta ärende har generaldirektör Darja Isaksson beslutat. HR-handläggaren Emily Beijer har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också Direktör Göran Marklund, HR-chefen Havva Ilhan och förvaltningsdirektören Daniel Rencrantz deltagit.

Darja Isaksson

Vinnova
Sveriges innovationsmyndighet

Besöksadress:
Mäster Samuelstgatan 56,
101 58 Stockholm
Telefon: 08 473 30 00
www.vinnova.se

Fakturaadress:
Verket för Innovationssystem (Vinnova)
ecit2021005216
Box 7016, 831 07 Östersund
Levaransadress:
Klara Norra Kyrkogata 14, 101 58 Stockholm
Organisationsnummer: 202100-521